

DE BESTE WENSEN KRANT 2017

U AANGEBODEN DOOR

Cees Smit: Levensloop als vertrekpunt

Verpleegkundigen en chronisch zieken

Cees Smit werd in 1951 geboren met hemofilie. In de loop van de jaren kwam daar nog een aantal aandoeningen (waaronder hiv) bij. Smit is al meer dan veertig jaar actief in diverse nationale en internationale patiëntenorganisaties. Op het 5th European Nursing Congress gaf hij tijdens de plenaire openingssessie, waarbij koningin Máxima aanwezig was, een keynote-lezing over zijn persoonlijke ervaringen. Als geen ander weet Cees Smit zijn eigen medische en sociale geschiedenis van maatschappelijke betekenis te maken. Voor zijn wetenschappelijke en maatschappelijke activiteiten op het gebied van hemofilie,

patiëntenparticipatie en biotechnologie werd hem door de Universiteit van Amsterdam in 2003 een eredoctoraat verleend.

www.rotterdam2016.eu

Transitie naar ouderenzorg

Cees Smit: 'Verpleegkundigen associëren comorbiditeit vrijwel

uitsluitend met ouderen. Maar veel chronisch zieken hebben al meerdere aandoeningen sinds ze onder de kindergeneeskunde vielen. Mijn generatie maakt nu de

transitie door naar de ouderenzorg. Hier vormt zij een nieuwe groep: patiënten met een zeer lange en gecompliceerde medische en sociale geschiedenis. Dat is mijn eerste boodschap voor verpleegkundigen: verdiep je in de levensloop van patiënten. De tweede: deze groep heeft veel ervaring met 'coping', maar kent bij het ouderworden ook de 'angst-factor'. Is er wel bij alle betrokken professionals voldoende kennis aanwezig van mijn situatie? Dat brengt me op de derde boodschap.

'Mijn wens: besef de urgentie van goede coördinatie.'

Koningin Máxima bedankt Cees Smit voor zijn presentatie.

Twee generaties

Ambassadeurs voor de wijkverpleegkundigen

Tijdens een bijeenkomst van het Florence Nightingale Instituut werden twee vrouwen van verschillende generaties geïnterviewd over hun werk in de wijk: Janny Verseput, in de jaren 70 als wijkverpleegkundige actief in een Amsterdamse volkswijk met daarna een lange staat van dienst in de thuiszorg en Evelyn Naalden, anno nu ambassadeur voor de wijkverpleegkundigen in West-Brabant.

Janny Verseput 'De context van het werk verandert, maar de kern blijft hetzelfde: vanuit je kennis en ervaring de vraag beantwoorden 'wat is in deze situatie voor deze persoon nodig?' Blijf actief in de directe zorg achter de voordeur. Maar ook goed indiceren, daar komt het op neer. Toen dat indertijd bij de wijkverpleegkundige werd weggehaald, is het beroep uitgehold. We zien nu

hoeveel moeite het kost die goed toegeruste wijkverpleegkundige terug te krijgen. Maar het is de moeite waard. Voor cliënten die niet hoogopgeleid en goed gebekt zijn moet de wijkverpleegkundige de advocaat zijn!'

'Mijn wens: dat de wijkverpleegkundige blijvend in staat wordt gesteld om de hoge verwachtingen waar te maken!'

Opkomen voor kwetsbare wijkbewoners

Evelyn Naalden 'Het klopt dat

de context voortdurend verandert: Het indiceren doe ik, maar verder stuur ik het wijkteam aan en ben ik actief in het sociaal wijkteam. Ik ben het helemaal eens met wat

Janny zegt over het opkomen voor de belangen van je cliënt. Laatst kwam ik bij een zeer kwetsbare man. Hij had al allerlei hulpverleners over de vloer gehad, maar niemand kon iets doen, omdat hij niet voldeed aan de criteria. De wijkverpleegkundige kan voor deze mensen opkomen en zo'n patstelling doorbreken. Mijn ambitie is dit werk nog heel lang te blijven doen.'

www.mgz.venvn.nl

'Mijn wens: meer hbo-studenten die kiezen voor een loopbaan in de wijk. Hen wil ik graag enthousiast maken.'

Janny Verseput

Evelyn Naalden

Marieke Schuurmans Verplegingswetenschap UMCU

Blijven opleiden op alle niveaus

De dagelijkse verpleegkundige zorg beter maken

Ook in de toekomst blijven verpleegkundigen nodig op alle niveaus: mbo, hbo en universitair. Het UMC Utrecht - de enige plaats in Nederland waar verplegingswetenschap wordt gedoceerd - leidt verpleegkundigen op tot masters verplegingswetenschap en begeleidt masters tot doctors (PhDs). Steeds meer verpleegkundigen vinden de weg naar deze aantrekkelijke opleiding. Hoogleraar Marieke Schuurmans is naast haar leerstoel verbonden aan de Hogeschool Utrecht en adviseert als Chief Nursing Officer de minister voor Volksgezondheid. 'Het verplegingswetenschappelijk onderzoek en onderwijs verbinden praktijk, theorie en methodologie en genereren inzichten die de dagelijkse verpleegkundige zorg steeds beter maken. Verplegingswetenschappers laten hun waarde niet alleen als onderzoekers zien maar juist ook in de directe zorg, in leidinggevende- of op beleidsfuncties én in het onderwijs.'

www.uu.nl/masters/verplegingswetenschap

'Ik wens iedere patiënt en cliënt een verpleegkundige die gebruik maakt van verplegingswetenschap!'

Verplegingswetenschapper: toegevoegde waarde in ouderenzorg

Twee maanden geleden studeerde Saskia ten Hoopen af als verplegingswetenschapper: 'Op de HBO-V merkte ik dat mijn interesse verder ging. Ik ging de pre-master doen en maakte de overstap naar de universiteit. Ik werk nu bij Zorggroep Solis in Deventer. Verplegingswetenschappers zijn in de zorg voor ouderen nog dun gezaaid, terwijl ze daar juist een grote toegevoegde waarde hebben. Ik kan bijvoorbeeld verpleegkundigen coachen op het gebied van evidence based practice. Zij zijn vaak

Marieke Schuurmans

zoekende hoe dit in te bedden in hun dagelijkse praktijk, de waan van de dag. Tevens ben ik kritischer geworden in het zorgproces, kan ik de vraagstukken vanuit een beschouwende rol ook onderbouwen met onderzoek.'

Van mbo naar hbo

Marijke van Schaik is geriatrie-verpleegkundige (mbo) in het Albert Schweitzer Ziekenhuis in Dordrecht. 'Ik wil graag meedenken en actiever bijdragen aan het verpleegkundig proces. Daarvoor ontbrak bij mij kennis, bijvoorbeeld over Evidence Based Practice. Mijn studie tot hbo-verpleegkundige gaf me een unieke kans stage te lopen in de ggz, een veld dat ik welkende uit de leerboeken, maar niet uit de praktijk. Ik zag daar schrijnende gevallen van uitbehandelde psychiatrisch patiënten, maar ook verpleegkundigen die er alles aan doen om nog voor hen van betekenis te zijn. Het hbo-traject vergt discipline, want

20 uur per week studeren is niet niks. Een dag in de week ben ik op de Christelijke Hogeschool Ede. Maar het is alle moeite meer dan waard.

Marijke van Schaik

'Mijn wens: er is zoveel te leren, maak het verschil in de patiëntenzorg.'

Canon verpleegkunde

Wat hebben Frederike Meyboom, het Beroepsprofiel verpleegkundige, Peter Koopman, Hanneke Hillmann en het Maandblad voor ziekenverpleging met elkaar gemeen? Ze worden allemaal genoemd in de Canon Verpleegkunde: de geschiedenis van de verpleegkunde in Nederland aan de hand van een aantal mijlpalen. www.canonverpleegkunde.nl

Ambassadeurs jeugd-verpleegkundigen

Het succes van het ambassadeurstraject voor de wijkverpleegkundigen werkt aanstekelijk. Jeugdverpleegkundigen werken nu aan een vergelijkbaar traject om hun organisatorische, communicatieve en samenwerkingscompetenties te versterken. In 2017 start daarom de pilot leertraject ambassadeurs voor de jeugdverpleegkundigen.

www.mgz.venvn.nl

Kwaliteitsontwikkeling GGz

Het Netwerk Kwaliteitsontwikkeling GGz beschikt sinds kort over een projectkalender die laat zien in welke fase de diverse zorgstandaarden en generieke modules zich bevinden. Interessant voor verpleegkundigen in de ggz.

www.kwaliteitsontwikkelingggz.nl

Proefschriften verpleegkunde

Dat mag in de krant! Gerard Brekelmans is in oktober gepromoveerd op het onderwerp Continue professionele ontwikkeling van verpleegkundigen. Natuurlijk heeft ook hij zijn proefschrift geüpload op www.proefschriftenverpleegkunde.nl Daar vind je bijna honderd proefschriften over verpleegkunde.

Rita Arts: de zorgvraag is altijd leidend

In de praktijk gebeurt het!

Verpleegkundigen op de stip

Met zijn programma Verpleegkunde 2020 timmert het ETZ Elisabeth Tweesteden Ziekenhuis te Tilburg hard aan de weg. Met onderscheidende functieprofielen voor mbo'ers en hbo'ers, proeftuinen mbo-hbo, zorginnovatiecentra (ZIC's), post-bachelortrajecten en nog veel meer. De resultaten deelt het ETZ graag met u op het congres 'Verpleegkundigen op de stip', 16 februari 2017 in het Willem II Stadion in Tilburg. www.etzcongres.nl

Integrale zorgteams

Zorgmanager Rita Arts: 'Onze ambitie is in een tijd van toenemende complexiteit, toename van co-morbiditeit, een kortere ligduur en de vergrijzing, de ideale verhouding te vinden van mbo- en hbo-verpleegkundigen. Want je hebt beide niveaus hard nodig. We bieden alle verpleegkundigen op verschillende manier bij- en nascholing aan. Voor de 'zittende' hbo'ers is er via de elektronische omgeving en een toetsing een post-bachelor traject. De mbo'ers kunnen in 2½ jaar in een maatwerktraject een hbo-diploma ontvangen. Maar we doen meer. We werken met leidinggevend

en praktijkopleiders aan het leerklimaat en vormen integrale zorgteams, waar ook helpenden (niveau 2) en afdelingsassistenten (niveau 1) in het ETZ deel van uitmaken. De samenstelling van de teams kan per afdeling verschillen; de zorgvraag is altijd leidend. Een belangrijke succesfactor in het ETZ is de vruchtbare samenwerking in de driehoek VAR-Zorgmanagers-Leerhuis.'

ZIC's voor meer stageplaatsen van hoge kwaliteit

Hogeschool Fontys en het ETZ hebben een goede oplossing voor de numerus fixus op de hogescholen. 'Zorginnovatiecentra (ZIC) kunnen het aantal stagiaires praktisch verdubbelen,' zegt manager Leerhuis Wilma Jackson. 'Het grote verschil met traditionele stageplaatsen is dat in een ZIC de stagiaires niet een-op-een begeleid worden, maar zelf de afdeling runnen en vooral van elkaar leren. Werkbegeleiders zijn op de achtergrond coachend aanwezig. Door de aanwezigheid van stagebegeleiding en een lecturer practitioner op de werkvloer zijn er meer hbo-rolmodellen aanwezig dan op een reguliere verpleegafdeling. ZIC's bieden bovendien meer ruimte voor projecten en onderzoek.'

'Mijn wens: meer stageplaatsen voor eerstejaars studenten verpleegkunde in ziekenhuizen'

Rolmodellen blijven belangrijk

Voor Johan Lambregts kan het belang van goede rolmodellen in de verpleegkunde nauwelijks overschat worden. 'In het Wilhelminagasthuis te Amsterdam waar ik begin jaren 70 als verpleegkundige mijn carrière begon was hoofdzuster Toos Wiewel voor mij een rolmodel. Zij wist toen al hoe groot het belang was van psychosociale zorg voor terminaal zieke patiënten en patiënten die vaak terugkwamen met hun COPD. Zij begreep ook hoe moeilijk die zorg was voor jonge verpleegkundigen. Coachen op het vakmatige, dat was toen cruciaal, en dat is vandaag nog net zo. Teamleiders en hoofdverpleegkundigen moeten dicht bij de patiënt staan. Katrien Demesmaeker uit het ETZ is zo'n voorbeeld. Richt je primair op het coachen van verpleegkundigen in hun vakontwikkeling. Toos Wiewel is nu 93 en is tot op de dag van vandaag een voorbeeld voor mij en veel andere oud-collega's. www.burola.nl

'Mijn wens: kweek meer rolmodellen en voortrekkers in de verpleegkunde'

Johan Lambregts en Toos Wiewel

Proeftuin mbo-hbo

Teamleider afdeling chirurgie Katrien Demesmaeker: 'Ik kom net terug van vakantie, en na zo'n afwezigheid valt me eens te meer op hoe veel we in de proeftuin mbo-hbo hebben bereikt. Vragen waarmee verpleegkundigen vroeger bij mij kwamen, stellen ze nu aan elkaar. Ik stuur nu op hoofdlijnen. We hebben de hbo-verpleegkundigen in hun CanMEDS-rol van coach en reflectieve professional gezet en verwachten van hen expertise met betrekking tot klinisch redeneren. Zij begeleiden en bevragen mbo-verpleegkundigen, maar ook hun hbo-collega's. We organiseren verder workshops en twee keer per week is er een evaluatie waarin casuïstiek aan de orde komt. Dat komt onder andere het klinisch redeneren zeer ten goede. En het werkt stimulerend: zeven mbo-collega's volgen het hbo-traject dat speciaal voor ons door Avans+ hogeschool is ontworpen en drie collega's volgen modules van het bijscholingstraject voor zittende hbo'ers.'

'Mijn wens: hbo'ers en mbo'ers grijpen hun kans om zich persoonlijk te ontwikkelen'

In het voetspoor van Florence Nightingale

Dag van de Verpleging 2017

Symposium Erasmus MC

Jaarlijks viert verpleegkundigen wereldwijd op 12 mei de Dag van de Verpleging. De dag memoreert de geboortedag van Florence Nightingale. De grondlegster van de moderne verpleegkunde werd op 12 mei 1820 geboren. Zij heeft het startsein gegeven tot de ontwikkeling van het beroep verpleegkundige. Een beroep dat een belangrijke rol speelt in de gezondheidszorg. Een beroep om trots op te zijn. Om dit te vieren is op 12 mei in het Erasmus MC een inspirerend symposium over het verpleegkundig beroep anno 2017 met sprekers als Marieke Schuurmans, AnneLoes van Staa en Pieterbas Lalleman.

Leiderschap: je verantwoordelijkheid nemen

'Te vaak zoeken verpleegkundigen het in de standaardoplossingen. Neem obstipatie. Waarom meteen een laxermiddel laten voorschrijven? Je kunt ook je patiënt meer laten bewegen, of een voedingsadvies geven. Als verpleegkundige vanuit je vak je verantwoordelijkheid nemen, dat vind ik leiderschap tonen.' Zegt Susanne Maassen, stafmedewerker verpleging in het Erasmus MC. 'Nieuwe lichten hbo-v'ers komen hoog opgeleid en super gemotiveerd van de opleidingen. Om de beste patiëntenzorg te kunnen geven moeten we voor een cultuur zorgen die aan die ambitie tegemoet komt. Het begint ermee dat je verpleegkundigen bewust maakt van de cultuur die er op een afdeling heerst.

Verpleegkundigen voor effectiever zelfmanagement

AnneLoes van Staa leidt het onderzoeksprogramma NURSE-CC, dat onderzoekt hoe je verpleegkundigen beter kunt toerusten om het zelfmanagement van patiënten te ondersteunen. AnneLoes: 'In Rotterdam bijvoorbeeld, loopt het project Twinning, waarbij hogeschooldocenten en wijkverpleegkundigen meelopen in elkaars praktijk. De wijkverpleegkundigen wilden graag het zelfmanagement van hun cliënten effec-

tiever ondersteunen. Dat hebben we bereikt door hen te laten reflecteren op hun gedrag en hun vak. De docenten konden hun beeld van het werken in de wijk actualiseren, en dat was niet overbodig. Het project draagt ook bij aan een positiever beeld van de wijk bij de studenten - hopelijk leidt dat ertoe dat zij vaker voor een loopbaan in de wijk gaan kiezen.'

www.hogeschoolrotterdam.nl/onderzoek

'Mijn wens: de verpleegkundige als beste advocaat van de patiënt/cliënt.'

Reflecteren op je gedrag maakt je klinisch sterk

Pieterbas Lalleman is verpleegkundige en organisatiesocioloog. Hij doet promotieonderzoek aan de Universiteit Utrecht. 'Ik werk momenteel aan een artikel over 'shadowing', waarbij je als verpleegkundig(e) manager een collega schaduwt. Je ziet je collega dingen doen die jij ook doet maar waarvan je denkt, oei dat kan beter of wow dat is mooi.

Pieterbas Lalleman

Daar heb je het dan op dat moment met elkaar over en dat is het sterke van shadowen. Geen intervisie achteraf maar leren in het hier en nu. Verpleegkundig leiderschap houdt voor mij in dat je klinisch sterk bent, dat je dicht bij je patiënt staat, snapt in wat voor organisatie je werkt, en dat je met de andere professionals kunt lezen en schrijven. Er is veel literatuur die het belang benadrukt van een midden en hoger management dat de taal van de werkvloer spreekt. Help hen daarbij.'

'Mijn wens: ga met jouw manager, jouw VAR, jouw Raad van Bestuur in gesprek over wat volgens jou goede patiëntenzorg is!'

Colofon

Deze krant is uitgebracht door Bureau Lambregts als Nieuwjaarswens voor 2017.

Fotografie:
Guus Pauka & Johan Lambregts
Teksten:
Cuno van Merwijk
Opmaak:
Rob de Visser, Eemnes
Productie:
Guus Pauka Grafische Projecten

www.burola.nl / bureau.lambregts@tiscali.nl

Voor advies en projectmanagement
functieprofielen mbo en hbo verpleegkunde

We wensen u een succesvol
en gezond 2017

Johan Lambregts & Bert de Groot